10e JAARGANG. № 177.

OOSTPOST

SOERABAYASCHE COURANT.

Prijs der Inteekening.

Voor Soerabaya. ꝑ jaar.................. f 18.—
„ Java buitenb. „ do..................... „ 20.—
„ Europa „ do........................ „ 25.—
De Oostpost verschijnt dagelijks met uitzondering van den Zondag.

DONDERDAG 31 JULIJ 1862.

Prijs der Advertentiën.

De prijs der ADVERTENTIEN is f 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentien met groote letters betalen dubbeld.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.
Voor doorloopende annonces kunnen schikkingen worden getroffen.

VERTREK DER LANDMAIL

In de maand Augustus den 9den en 26sten.

ADVERTENTIEN.

Op Zaturdag den 2 Augustus a. s.

des morgens ten 10 ure zal ten Residentie burele te Soerabaya eene

UITBESTEDING

worden gehouden voor de verlichting der stad Soerabaya gedurende 1863 en voor 1863 t/m 1865.

De voorwaarden dier uitbesteding liggen ter inzage op gemeld bureau.

Soerabaya, Namens den Resident
den 12 Julij 1862. De Secretaris,
(987) WEGENER.

Wordt bekend gemaakt, dat op **Zaturdag den 2den Augustus a. s.** des morgens ten 10 ure, ten residentie burele te Soerabaya eene

UITBESTEDING

zal worden gehouden voor het wasschen van de kleeding der dwangarbeiders en andere personen, ter verpleging opgenomen in het Stadsverband alhier, gedurende het jaar 1863 en 1864/1865.

De voorwaarden liggen ter inzage op gemeld bureau.

Soerabaya, Namens den Resident
den 12 Julij 1862. De Secretaris,
(986) WEGENER.

De ondergeteekende direkteur van het Marine Etablissement maakt bekend, dat op Zaturdag den 16den Augustus a. s. des morgens ten negen ure, ten zijnen bureele eene tweeledige publieke uitbesteding zal worden gehouden, voor de levering van de benoodigde *Genever*, ten behoeve der Equipagiën van Z. M. schepen en vaartuigen van oorlog alhier, gedurende het jaar 1863 en gedurende de jaren 1863 en 1864, waarvan de voorwaarden der levering, ten zijnen bureele ter lezing liggen.

De direkteur voornoemd,
(948) KUYP.

Wordt bekend gemaakt, dat op Woensdag den 20 Augustus a. s. des morgens ten 9 ure, ten bureele van den Resident van Soerabaija,

EENE UITBESTEDING

zal worden gehouden voor de levering van voeding aan de gevangenen, kettinggangers en bannelingen, zoomede aan de van gouvernements wege verpleegd wordende publieke vrouwen in deze Residentie gedurende 1863 en voor 1863 t/m. 1865.

De voorwaarden liggen voor belanghebbenden ter inzage ten bureele voornoemd.

Soerabaya, Namens den Resident,
den 30 *Julij* 1862. *De Secretaris,*
(1059) WEGENER.

Veiling van doorgekapt KOPERGELD.

De Resident van Soerabaija maakt bekend, dat op *Vrijdag den 12 September* 1862, bij 's lands pakhuizen te Soerabaya in het openbaar zullen worden verkocht

400.000, Amsterdamsche ponden doorgekapt KOPERGELD,

waarvan een monster bij gemelde pakhuizen ter bezigtiging ligt.

De verkoop zal geschieden op de voorwaarden bedoeld in de *Javasche Courant* van 19 dezer No. 58.

Soerabaya, Namens den Resident:
25 *Julij* 1862. *De Assistent Resident,*
(1043) W. HAPPE.

VENDU DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Vrijdag den 1sten Augustus 1862.

Bij de heeren GEBRS. PERRET & CO in de stad, van diverse goederen.

Op Zaturdag den 2den Augustus 1862.

Bij 's Lands Algemeene Pakhuizen alhier, van eenige restant Provisien etc. van zijne Excellentie den Gouverneur Generaal. (1029)

Op Maandag den 4den Augustus 1862.

Bij den chinees LIM PING WAN, te Koepang van meubelaire goederen, bij executie.

Op Dingsdag den 5den Augustus 1862.

Bij den heer P. J. A. KERVEL, te Temengoengan van meubelaire goederen, wegens vertrek.

Op Woensdag den 6den Augustus 1862.

Bij den Heer J. W. KOK, in de stad van diverse goederen.

Op Donderdag den 7den Augustus 1862.

Bij den Deurwaarder DAMWIJK, in de stad van diverse goederen bij executie.

Op Vrijdag den 8sten Augustus 1862.

Bij den heer Mr. HUBERNOOD, in de stad van meubelaire goederen, wegens vertrek. (1056)

HUWELIJKEN.

Getrouwd:

L. D. A. FONTEIN
MET
JONKVROUWE H. F. GOLDMAN.
PROBOLINGO, 25 Junij 1862. (1058)

Gehuwd:

Mr. H. K. F. A. van RADERS,
met
E. G. MIJER.
Soerabaija, 30 *Julij* 1862. (1064)
Eenige en algemeene kennisgave.

Op Vrijdag den 1sten Augustus

VENDUTIE

BIJ

Gebr. PERRET & Co.

Commissie-Goederen kunnen bijgebragt worden. (1031)

Op de VENDUTIE

van Vrijdag den 1sten Augustus 1862

zullen nog worden verkocht:

Eene groote partij DJATIE-HOUTEN RIBBEN en PLANKEN. (1065)

VERKOOP BIJ INSCHRIJVING

van 71 pakken TABAK.

Hoofdmerk Gogor, oogst 1861/62.

Op Zaturdag den 2den Augustus a. s.

Ten kantore van de ondergeteekenden, alwaar de voorwaarden van inschrijving ter inzage liggen.

(1017) MATHIEU, EBBS, RUIJS & CO.

Op den 4den Augustus

zullen

JOHN PRIJCE & CO, te *Batavia*

publiek verkoopen

150 SPIEREN

van 36 tot 64 voet. (1050)

VENDUTIE WEGENS VERTREK!

Op Dingsdag den 5den Augustus a. s.

ten Huize van den WelEdelen Heer

P. KERVEL,

bij de Passar Bezaar

door

D. D. VAN BOECKHOLTZ.

Van eenen wel onderhouden Inboedel, bestaande uit:

Een fraai Ameublement van 2 BANKEN 12 LEUNING-STOELEN en 2 VOLTAIRES, van MASSIEF-MAHONIEHOUT en met DONKERBRUIN LEDER bekleed.

Twee MASSIEF-MAHONIEHOUTEN OVALE TAFELS met WIT MARMEREN BLADEN.

Twee Groote RONDE TAFELS, met TAFELBLADEN van Circa 6 voet Diameter.

Eene Welluidende PIANINO.

SPIEGELS, SCHILDERIJEN, Engelsche HANG- en TAFELLAMPEN, PIANO-LAMPEN, KARPETTEN, ALCATIEVEN, LEDIKANTEN, KLEERKASTEN, gewone BANKEN en STOELEN, WIPSTOELEN, GLAS- en PLEETWERK, een prachtig PLEETEN THEE SERVIES, KEUKEN GEREEDSCHAP, eene Collectie BLOEMEN in POTTEN enz,

verders:

Een PALANKIJN Bataviaasch Maaksel.

Een VIS-à-VIS Do.

Engelsche en Inlandsche WAGENTUIGEN.

Een Span goed gedresseerde SYDNEY WAGENPAARDEN (*Merries*).

Een Span goed gedresseerde SYDNEY WAGENPAARDEN (*Ruinen*).

Twee Spannen goed gedresseerde OVERWALSCHE WAGENPAARDEN.

Alles daags te voren te zien. (1067)

VENDUTIE

in het Residentiehuis te Kedirie.

Op den 6 — 7 — 8 Augustus.

Van MELKBEESTEN, WAGEN- en RIJPAARDEN, Engelsche WAGEN-TUIGEN en ZADELS.

Twee Europeesche WAGENS waarvan een zoo goed als nieuw, die ook voor koetsen kunnen dienen.

Een Europeesche MYLORD.

Een nieuw Engelsch REISRIJTUIG met één bank, zeer ligt.

Een Europeesch AMEUBLEMENT bekleed met bruin MAROKIJN LEDER.

Een dito met rood.

Voorts MAHONIJ-HOUTEN KASTEN, ÉTAGÈRES, TOILET-SPIEGELS, WASCHTAFELS en andere SONO HOUTEN MEUBELS.—

GLAS-, KRISTAL-, PLEETWERK en PORCELEINE SERVIESEN, zoo wel effen als gekleurd. (1037)

Na den afloop der

VENDUTIE

van den heer **Huber Noodt**, in de stad alhier

op Vrijdag den 8sten dezer,

zal verkocht worden:

Een HUIS en ERF, gelegen op de hoek van de 2e *Kalisosok*, toebehoorende aan mevrouw de weduwe VAN HAASEN. (1063)

De aangekondigde Verkoop

BIJ INSCHRIJVING

der Suiker Fabriek KLALING

in de Residentie Japara is tot eenen nader te bepalen dag uitgesteld.

(1054) C. S. A. THURKOW.

Op den 27sten Augustus e. k.,
zal door tusschenkomst van het Vendu-Departement te Soerabaija, ter plaatse waar het tegen dien dag VENDUTIE zal aankondigen,

DES VOORMIDDAGS TE 10 URE,

in het openbaar aan den meestbiedenden worden verkocht:

De particuliere Onderneming tot aanplant en bereiding van

TABAK,

te

GLENTINGAN, district SOELANG, Residentie REMBANG, **en bestaande uit:**

Een kapitaal steenen met pannen gedekt Woonhuis en Bijgebouwen; tien zoo groote als kleine Tabaksloodsen, waarvan enkelen met steen en djatihout anderen met wildhout gebouwd, vervolgens Opzienerswoning, compleeten Inventaris, enz.

De Veilconditiën en de beschrijving der Inventaris zullen van af heden gedeponeerd en ter visie liggen bij den ondergeteekende, Eigenaar en Administrateur der Onderneming en ten kantore van de firma ADAM & Comp. te SOERABAYA en van de firma VAN MAANEN & Comp. te SAMARANG.

Glentingan, **A. BARKEIJ.**
den 24sten Junij 1862. (1055)

Crediteuren van het stoom schip *Oenarang*, worden bij deze verzocht om vóór Ultimo Julij hunne rekeningen ten laste der boot in te dienen bij

De Agenten
(1049) ADAM & CO.

TE KOOP

Onder zeer voordeelige conditien de Toko met ameublement van de ondergeteekenden, nog zeer ruim voorzien van PUIKE PROVISIEN, DRANKEN, enz. enz.

DE STURLER & FAGNOTTI.
(981) *in Liquidatie.*

TE KOOP

DE BOEK-, COURANT- EN HANDELS-DRUKKERIJ

van de ondergeteekenden met derzelver uitgebreide inventaris cum annexis.

Dagelijks te bezigtigen en informatien te bekomen bij

(800) LE ROY & CO.

TE KOOP

Een slechts enkele keeren gebruikte HAND-CHAIS, met een span PAARDEN.
Uitgever dezes.
(1053)

TE HUUR

EEN 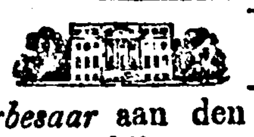 HUIS

nabij de *Passarbesaar* aan den weg naar DJAGALLAN. Te bevrager bij
(1066) J. G. NAGEL.

Op een der aangenaamste gedeelten der stad

TE HUUR

Een ONDER en BOVEN KAMER
Te bevragen, bij
(1061) HAIJE EN VAN MARLE.

TE HUUR

EEN HUIS

in de Kalisossok No. 2.

Tegen primo Augustus a. s.
(1051) F. VOS.
Marine Etablissement.

HAYE & VAN MARLE
hebben op nieuw ontvangen
Een partij KOOLTEER
en
ZWEEDSCHE TEER.
(1060)

PHOTOGRAPHIE,

PORTRAITEN

Op glas van *f* 3— *f* 6— *f* 10.
Op verlakt leder van *f* 5.— *f* 8— *f* 12.—
Op papier per douzijn *f* 18. — *f* 36. — *f* 60. —
Portraiten op visite kaarten per 100 stuks *f* 100.—

STEREOSCOPE PLATEN

Op glas *f* 10.—
Op verlakt leder *f* 12.—
Op papier per douzijn *f* 60.—
Voor gebouwen of landschappen zeer billijke voorwaarden.

De betaling geschiedt bij de bestelling.

M. H. HALEWIJN.
Heeren Straat
(744) *achter het stadhuis.*

ETABLISSEMENT GROEDO.

Ondergeteekenden hebben de eer kennis te geven, dat, hunne

HOUTSTOOMZAAGMOLEN

thans in volle werking zijnde, bestellingen op gezaagde **houtwerken** binnen weinige dagen kunnen geeffectuëerd worden.

De prijzen zullen, naar gelang der dimensiën der bestelde **houtwerken**, ten billijkste berekend worden.

Alleen DROOGE en GAVE HOUTWERKEN worden afgeleverd.

(715) **ZANTHUIS & CO.**

Machinerien.

De ondergeteekenden, agenten alhier van de Heeren

H. O. ROBINSON & CO.
Ingenieurs te London,

hebben de eer te berigten aan Heeren SUIKERFABRIEKANTEN en verdere belanghebbenden, dat zij thans voorhanden hebben:

Een patent Stoom-Suikermolen,

met CYLINDERS van 54 Engelsche duim lang en 24 Eng. duim diameter, terwijl voorts nog verwacht wordt:

Per *Graham*, een stel van vijf PATENT CYLINDERVORMIGE SUIKERPANNEN met FORNUISSTAVEN en WAARLOOZE STUKKEN, en een dito van zes dubbele geoctrooijeerde CYLINDERVORMIGE SUIKERPANNEN met FORNUIZEN en eene WAARLOOZE PAN.

Specificatien en teekeningen zijn te bekomen ten kantore van ondergeteekenden en voorts bij de op Java residerende Ingenieurs van de Heeren H. O. ROBINSON & Co, de Heeren ALEXANDER BROWN en ROBERT FINDLAY, die de noodige informatiën, betreffende bovenstaande machinerien kunnen geven.

De Heeren H. O. ROBINSON & Co, hunne Etablissementen eene groote uitbreiding gegeven hebbende, zoodat zij in staat zijn aan de voortdurende alom vermeerderende vraag naar hunne machineriën te voldoen, kunnen thans iedere order, waarmede men hen zal willen begunstigen, met den meesten spoed ten uitvoer brengen, terwijl de ondergeteekenden alle orders aannemen op SUIKERMOLENS, door STOOM of WATER gedreven, WATERWIELEN, VACUUMPANNEN, STOOMWERKTUIGEN, CENTRIFUGAAL MACHINES, RIJST- en OLIE-MOLENS, enz. enz.

(581) **FRASER EATON & CO.**

PAS ONTVANGEN.

Een groot assortiment GOUDWERKEN, keurig en net bewerkt, naar den laatsten smaak.
Zeer aardige mecanique NECESSAIRES met muziek, en dito CIGARENSTANDERS.
Prachtig BERLIJNSCH ZILVERWERK van uitmuntende qualiteit.
Vergulde GORDIJNVERZIERINGEN.
GORDIJNFRANJES en QUASTEN.
Zwarte en gekleurde ZIJDE.
Rose / Blaauw / en Wit } GESTREEPT GAAS.
GEBLOEMD NETELDOEK.
RIPS en WOLLEN TAFELKLEEDEN, in fraaije dessins.

BIJ
(1062) **F. KIEL.**

Verkrijgbaar bij vooruitbestelling

Geprepareerd
VANILLE- en VRUCHTENIJS,
per groote bus ad *f* 25.—
(1001) LE ROY & CO

ONTVANGEN

VERSCH GESLAGT in Stopflesschen.
PUIKE HAMMEN.
FOCKING, BONEKAMP en POMMERANZEN BITTER.
VERMISELLE in trommels en flesschen
Geassorteerde LIKEUREN en SIROP DE PUNCH.
KEUKENSIROOP, zuivere WITTE, HONING en GROENE ZEEP bij groote en kleine hoeveelheid bij
(1057) C. H. GRIMM.

IN COMMISSIE ONTVANGEN

à contant verkrijgbaar:

Prachtige MECANIEKE POPPEN, met MUZIEK.
Zeer fraai MECANIEK KINDERSPEELGOED.

EN

BISQUIT STATUETTEN en andere FIGUREN voor etagere voorwerpen.

zoomede

KINDERLIKEUREN keurig geassorteerd in mandjes en kistjes.

(909) **LE ROY & CO.**

Vijftig gulden Belooning.

Wordt door de ondergeteekenden aangeboden aan den vinder van eene SPIER gemerkt A. den 26 dezer van de reede alhier weggedreven.
(1052) E TEN BRINCK & CO.

W. SCHEERENS,

kapper, barbier en haarsnijder
Kalisossok No. 2. (769)

Gegalvaniseerd ijzer.

Zeer geschikt voor dakbedekking
in bladen lang 8 voet, breed 2 voet,
per picol *f* 29.—
„ blad „ 5.50

(899) **LE ROY & CO.**

BENOEMINGEN BESLUITEN enz.

JAVASCHE COURANT
van den 26den Julij 1862, no. 60.

Bij Koninklijk besluit van den 5 len Junij 1862, no. 51, is benoemd tot luitenant-generaal, kommandant van het leger in Nederlandsch-Indië, de gepensioneerde generaal-majoor van dat leger C. P. Schimpf, laatstelijk gouverneur der kolonie Suriname.

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:

Eervol, van de verdere uitoefening zijner functien, de tweede kommies bij de directie der middelen en domeinen J. C. Brocx.

BIJ DE DIRECTIE DER MIDDELEN EN DOMEINEN.

BENOEMD:

Tot eersten kommies, de ambtenaar der eerste klasse voor de burgerlijke dienst in Nederlandsch-Indie, ter beschikking van den directeur der middelen en domeinen mr. D. J. Wolterbeek.

Tot tweeden kommies, de derde kommies bij dat bureau P. Kleijkamp Azn.

Tot derden kommies de eerste klerk bij dat bureau J. C. Romswinckel.

Tot griffier bij den omgaanden regter in de eerste afdeeling, de tweede substituut-griffier bij den raad van justitie te Batavia mr. W. de Gelder.

TIJDELIJK BELAST:

Met de waarneming der betrekking van civiel- en militair gouverneur van Sumatra's Westkust, de generaal-majoor J. A. Waleson, thans kommandant der Padangsche bovenlanden.

Militair Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit Z. M. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de ridmeester van het regiment Oost-Indische kavallerie J. A. Kruseman.

BIJ DE MILITAIRE GENEESKUNDIGE DIENST.

OVERGEPLAATST:

Bij de geneeskundige dienst op Onrust, de officier van gezondheid der tweede klasse H. Verschoor, van de civiel- en militair geneeskundige dienst te Indramaijoe.

Bij het groot militair hospitaal te Weltevreden, de officier van gezondheid der tweede klasse F. P. Bergmans, van de geneeskundige dienst op Onrust.

BELAST:

Met de waarneming der betrekking van militaire concierge bij het paleis te Weltevreden, de adjudant-onderofficier van het garnizoens-bataillon der eerste militaire afdeeling op Java J. C. Blom, met bepaling, dat hij gedurende zijn nog loopend verband zal worden gevoerd voor memorie.

NEDERLANDSCH INDIE.

BATAVIA. — In een advertentie in de Javasche Courant wordt de houder van een Cognossement van tien kisten thee, aangebragt met de stoomboot *Prins van Oranje*, opgeroepen zijne aanspraken op die thee te doen gelden.

Wij kunnen den kontroleur, die de oproeping doet, de verzekering geven, dat niemand zich voor die thee zal aanmelden, aangezien hier algemeen het gerucht loopt, dat die 10 kisten thee uit 10 kisten opium bestaan. Smokkelaars loopen niet in een val, die zoo onhandig is.

— Wij vernemen, dat de 50 mijlen onderzeesche telegraafkabel hier zijn aangekomen, dat de gezagvoerder van het schip niet verkiest, den kabel te Onrust te lossen en — aangezien men hem zonder door te kappen, niet in praauwen kan lossen — dat het Gouvernement ƒ 300, — per dag moet betalen aan een schip, dat hem hier op de reede overneemt, ten einde hem dan weder op Onrust te lossen.

Wat moet die kabel op Onrust doen? door ongedierte aangevreten en bedorven worden? Waarom er niet dadelijk een verbinding mede daargesteld tusschen Anjer en de Lampongs? daarvoor zal toch de Gouverneur Generaal wel niet noodig hebben, eerst een voorstel aan het opperbestuur te doen.

(*B. H.*)

BATAVIA. Van goederhand vernemen wij dat de prijs der rijst te Bandjermassing weer is gestegen en thans ƒ 10, — de pikol kost.

Bandjermassing, 14 Julij 1862. Ter hoofdplaats bleef de rust ongestoord, en was de handel en scheepvaart levendig.

De 1e luitenant Thissen die met eene kolonne een togt van uit de Priam-Kewa (Pengaron) naar de Paramassan amandit heeft ondernomen, is den 8 Julij over Kendangan en Moengoen Thaijoe teruggekeerd, heeft die geheele streek verkend en bij de bergbewoners alle hulp en medewerking ontvangen; deze togt heeft ons weder eene schoone streek lands leeren kennen.

Den 11 Julij onderwierp zich te Martapoera Gustie Djamal, zoon van Pangeran Soenging Anom; geruchten willen dat hij schuldig is aan den moord gepleegd op den ambtenaar Fuyck. Van de roovers uit de Bankinangen heeft men niets naders vernomen.

In de Tanah-Laut, Amandit en Alleij bleef de rust ongestoord en was de bevolking gehoorzaam.

Uit het Amoenthaijsche (boven Balangen) wordt melding gemaakt van den togt onder den kapitein G. W. A. L. van Bennekom.

Deze officier was den 25 Junij met eene kolonne waarbij de 1ste Luit. Quack, 2de Luit. Vogel, adj. ond off. Backerus en offic. van gezondheid Lokhorst en 30 bajonetten van uit Pringien opgerukt om in de Boven Bilangan de muitelingen onder Demang-Lehman, en Amin Oellah op te zoeken, — en bereikte dien dag Awaijang, alwaar de woningen bij aankomst blijkbaar in de haast waren verlaten, zelfs werden in de hutten nog kogels gevonden; en was het duidelijk dat de muitelingen zich alhier hadden opgehouden; den 26 werd opgerukt tot den berg Tambar, en werd de kolonne op weg en op het bivouac steeds van uit de verte beschoten, zonder ons te schaden of tot een betreffen te komen.

Den 27 vroegtijdig opgerukt werd onze kolonne even als den vorigen dag steeds geharceleerd, en zelfs met lillas beschoten. Bij den berg Batoe hield eene met geweren gewapende magt ± 30 man sterk stand, doch werd door de voorwacht onder Backerus uit hare stelling verdreven; het terrein werd overal verkend en steeds met den vijand schoten gewisseld, een flankeur en koelie werden door kogels en een Inl. fuselier en koelie door randjoes gewond.

Van de overzijde der rivier werd den geheelen nacht op ons bivouac gevuurd, echter zonder uitwerking.

De rivier werd den 28 na een hevig vuurgevecht overgetrokken, de vijand verdreven en op Dadap gemarscheerd; aldaar aangekomen werd de omtrek van alle zij len door kleine troepenafdeelingen doorzocht, en stuitte de luitenant Quack met zijn patrouille op de geheele vijandelijke magt en werd aldaar met een hevig lilla- en geweervuur ontvangen, den sergeant Wetzel werd bij die gelegenheid het regteroog uitgeschoten. Door van Bennekom ter hulp gesneld, werd de vijand met zijn goed ingerigt kamp bestaande uit ± 10 goede huizen verdreven, en was hij bij vervolging spoorloos verdwenen; te Langkap werd in 's vijands kamp rustig en wel gebivouacqueerd.

Door de gewonden, zieken en de vele regens die de vivres en amunitie hadden bedorven, besloot van Bennekom naar Pringien terug te keeren en bereikte dit, daar de marsch slechts zeer langzaam kon geschieden, eerst den 1en Julij.

Geruchten willen dat de vijand ter sterkte van 300 man onder Demang Lehman en Amin Oellah heeft standgehouden, en 7 dooden en vele gekwetsten heeft gehad.

Een gerucht dat echter niet is bevestigd liep, dat Moeara Aijoe aan twee zijden was ingesloten, wel hebben bij onderzoek sporen doen blijken dat eene menigte menschen den omtrek zijn gepasseerd, door de wilderanissen koers zettende naar de Balangan; later werd uit *Pringien* gemeld dat een 1000 man sterke vijand onder Mat Said en Mad Ali zich te Rantau Kapios, oorsprong der Balangan, zoude houden; bekend was het niet of Demang Lehman en Amin Oellah ook daar bij waren, en volgens mededeeling deze zich met slechts 10 volgelingen in de bovenlanden van Tjantong ophouden.

Den 14 zal van uit Pringien de kapt. Eichelberg, en van uit Tabolong de kapt. van den Hurk ieder met eene kolonne van 90 bajonetten tegen Rantan Kapio's oprukken en den vijand aldaar aanvallen; van uit Alleij zullen troepen worden geplaatst om bij ontvlugting des vijands het binnendringen in het Petapsche te beletten.

Van de Banto, Kapoeas en Kahaijan geen nieuws, evenmin van de Oostkustrijkjes, en is men hier zeer nieuwsgierig omtrent den afloop der zending onder den kapt. de Roij van Zuidewijn naar Tjingal menoengal Banghalaan.

Vrij zeker loopt het gerucht dat de zendeling wd. predikant alhier, de heer Bornstein, het voornemen heeft, nu de rust zich bevestigt om alle militaire posten te bezoeken, ten einde de Eurp. militairen, die gedurende een zoo langen tijd verstoken waren van eene godsdienstoefening, een troostrijk woord toetespreken, vooral degenen die in de hospitalen verpleegd worden. Wij juichen dit goede voornemen toe, te meer wijl niet lang geleden, een Roomsch Katholiek priester hetzelfde heeft verrigt wat de heer Bornstein van voornemen is.

(*J. B.*)

NEDERLAND.

AMSTERDAM, 4 Junij Van eene waarschijnlijk goed onderrigte zijde meldt men ons, dat bij het Ministerie het plan bestaat, om de Delftshe akademie in stand te houden, in zoo verre ze dient ter opleiding van ingenieurs en ambtenaren tweede klasse bij de Indische dienst, terwijl de opleiding der ambtenaren eerste klasse aan de Leidsche akademie zou verbonden worden.

BELGIE.

BRUSSEL, 2 Junij. De brieven, welke ik u uit Antwerpen toerigtte, hebben weêrklank gevonden in de Scheldestad en de dagbladen namen ze met eene zekere gretigheid over. De *Grondwet* heeft echter in mijn laatsten brief de logische gevolgtrekking mijner redenering weggelaten, gewis omdat die gevolgtrekking niet in haren smaak viel en dit blad geene voorbehouding duldt in zijne annexionnistische denkbeelden; wij houden echter staande, dat de verdeeling van België zoo rijp niet is, als de *Grondwet*, door onze verminkte correspondentie, zou willen doen gelooven.

De Antwerpsche quaestie slaapt min of meer; men hoort wel in het verschiet een flauw dreigend gerucht van eene naderende meeting; maar 't is zoo flaauw, dat men niet anders denkt of 't zal afdrijven. Zoo Antwerpen, eindelijk moê gewoeld, zich de slaapmuts over de oogen trekken en insluimeren? Ik kan het niet gelooven. De postitie is al te schoon geworden, om ze nu, op dit oogenblik te verlaten en te doen zien, dat men *de guerre lasse* onder zijne tent terugkeert, om er voortaan het Belgische gouvernement te.... bouderen.

Te Brussel slaapt de politiek. De kamer heeft een zeer onstichtelijk voorbeeld van achteloosheid; wij begrijpen, dat het veel aanlokkelijker is de frissche lucht en de genoegens van het buitenleven te genieten, dat wel in de bedompte kamer te zetelen — doch men heeft een mandaat aangenomen en men diende het ten minste wat gewetensvoller te volbrengen. Bijna in iedere zitting is het getal vertegenwoordigers onvoldoende, en niettemin beraadslaagt men over de herziening van het strafwetboek!

Over eenige dagen vischte ik, door het frissche groen beschaduwd, met de hengelroê naast een lid der kamer, mij lag-hond bekende, dat het genoegelijker was naar een karper te hengelen, dan naar een nieuw, een „strafwetboekelijk" idée. Zaturdag ontmoette ik er een in het Park, die langs de hagen wegschoot als een schooljongen, welke het oog van den Dionys is ontdoken. De schel van den voorzitter klinkt ieder dag als een klokkenspel — maar te vergeefs! Die heeren wetgevers zenden zelfs niet eens hunnen knecht, om te zien wat er gaande is.

In de laatste stemming, waardoor men den kanselredenaar aan eene bijzondere strafwet onderworpen heeft, 't geen inderdaad eene inkrimping der vrijheid is, waren de vier vertegenwoordigers van Antwerpen afwezig. Is dit toeval geweest? Onmogelijk. Men wil, dat die onthouding het gevolg is van de onthouding, den 20 Mei te Antwerpen geïnaugureerd.

Ik ben geen vriend van de Septemberfeesten; ik vind niets akeliger, dan die jaarlijksche als ware het gestereotypeerde uitbarsting van het nationaal gevoel. De Vlaamsche en Fransche dagbladen hebben sedert lang die anomalie willen doen verdwijnen; maar de heer Rogier houdt nog altijd zoo sterk aan die feesten! Dan gevoelt hij zich weêr jong, dan is hij weêr held; hij kan in die gelegenheid van *amour sacré de la patrie* spreken; hij ziet zich omgeven door vlaggen, bloemen en Bengaalsch vuur. Dan — wat ik u schrijf is waarheid — dan weent hij van aandoening, doch dat gebeurt maar eens per jaar.

Dit jaar wil men aan de Septemberfeesten een buitengewonen luister geven. Ik polste dezer dagen naar de reden van die nieuwe opflikkering onzer nationaliteit. „Och", zegde mij een gehabitueerde der ministeriële bureaux, „ men spreekt weêr zoo druk over annexeren, dat men andermaal eene manifestatie behoeft. Doch men heeft ongelijk zoo telkenmale de zwakke zijde te ontblooten, of ten minste te doen veronderstellen, dat er eene zwakke zijde bestaat ". Hij heeft, naar mijn inzien, gelijk. Te dezer gelegenheid zou men deputatiën van al de gezelschappen des lands bijeenroepen, om deze over hun doel en werking te laten redetwisten. Vele gezelschappen wilden zich onthouden, doch het *Handelsblad* van Antwerpen heeft een denkbeeld doen kennen, dat hier in de ministeriële kringen sommige personen op de lip deed bijten. Het Antwerpsche blad dankt het gouvernement over zijne invitatie en doet een beroep op alle genootschappen, om hunne beste sprekers naar Brussel te zenden en daar de „Vlaamsche grieven" te gaan blootleggen en verdedigen!

Daaraan hadden de oprigters niet gedacht; de bittere ironie van het blad, toen dit het gouvernement voor zijne *edelmoedigheid* bedankte, heeft diep getroffen. Men wil wel feesten, dansen, muziek, vlaggewaai en vuurpijlen hebben, maar het brandende punt der Vlaamsche beweging aanraken, — o neen! die Vlamingen zijn toch altijd de *brouillons*.

In Brugge, tijdens het congres, zal men een stap nader tot Holland doen. Men zal er andermaal de eenheid van spelling bepleiten. Als ik mij niet vergis, dan zijn onze twee meest gelozen romanciers, de heeren Conscience en Snieders, genegen om de Hollandsche spelling definitief in hunne schriften aan te nemen. In de dagbladpers zal echter de Flaamsche spelling slechts van lieverlede kunnen verdwijnen; doch langzaam gaat zeker.

Hoewel de handel in Antwerpen traag gaat, zie ik, dat er in de afgeloopen maand Mei eene vermeerdering van aankomsten is, vergeleken met hetzelfde tijdstip in 1861. In Mei 1861 kwamen er 214 schepen in de Antwerpsche havenaan; in Mei 1862 beliep dit cijfer 264. Ook de vertrekken zijn aanzienlijker: de cijfers maken een verschil uit van 120 à 143. De tonning in het algemeen beliep 57,733 of 219 ton gemiddeld per vaartuig.

Z. M. de koning bevindt zich, betrekkelijk, in goeden toestand. Men sprak echter van eene nieuwe, doch laatste operatie. Mgr. de hertog van Braband leeft altijd in goede hoop, namelijk, dat hij dezen zomer van zijne wreede ziekte zal verlost zijn. Binnen kort gaat hij andermaal in het buitenland verligting voor zijn toestand zoeken. Mogt hij deze vinden! De hertogin heeft hare vrolijkheid verloren; men heeft haar dikwijls bevonden met de tranen in de oogen, als zij den kleinen troonopvolger aan hare voeten spelen zag en binnen, op eenige passen van daar, den kroondrager met den dood worstelde; als zij dacht aan den erfprins, die in Spanje kwijnde en zij den graaf van Vlaanderen dagelijks meer en meer zag geplaagd worden door de familie-kwaal der Orleans — de doofheid.

De opbeuring van Z. M. den koning heeft ook opbeuring in aller harten gebragt.

Ik ontvang zoo even de *Grondwet* van Antwerpen; zij wil niet, zoo als haar confrater, de Vlaamsche regten te Brussel verdedigd zien; zij predikt de abstentie. „Dat Brussel *zijne* Septemberfeesten viere, wij zullen de *onze* vieren", zegt het blad. De al of niet deelneming aan dit congres is belangrijk genoeg, dat ik er de aandacht uwer lezers op inroep.

Gemeente-Instellingen in Nederlandsch Indië.

(VERVOLG.)

II.

Meermalen is bij de Europesche ingezetenen in deze gewesten de wenschelijkheid ter sprake gebragt, om aan hen, even als andere goed geordende burgermaatschappijen die bezitten, de voordeelen van gemeente-inrigtingen te geven, en hen onder eigene, door de gemeente gekozen, besturen te stellen, die uitsluitend voor hunne belangen waken. De belangrijkheid van deze aangelegenheden is door de regering niet over het hoofd gezien. Zij heeft van hare belangstelling doen blijken, door het raadplegen van eenige gewestelijke autoriteiten over de wenschelijkheid en uitvoerbaarheid van den voorgestelden maatregel. Daartoe uitgenoodigd heb ook ik mijn gevoelen daarover doen kennen en de uitvoering daarvan aanbevolen. Ik deed het echter enkel uit het oogpunt der burgerlijke belangen, die mij voorkwamen zeer door de werking van de municipale besturen te zullen worden gebaat, wijl in den regel de gemeente, beter dan de staat en zijne ambtenaren, kan weten, wat voor haar goed en wenschelijk is, en de gestadige opsporing van, en het geven van uitvoering aan, het goede en wenschelijke, het zekerste middel is voor de stoffelijke ontwikkeling en een goed voorbehoedmiddel tevens tegen het absenteïsme.

Het groote belang, dat ook de landverdediging moet stellen in eene goede organisatie van de burger-maatschappij, ligt ik onaangeroerd. 't Is echter buiten twijfel, dat het leger, voor de verdediging van het grondgebied, in deze aangelegenheid groot belang heeft. De legers toch, en dit nog meer bij de defensieve dan bij offensieve oorlogen, steunen op het volk en zijn afhankelijk van de hulpmiddelen die het land oplevert. Eene goede zelfstandige organisatie van de burgerij, geëigend om haar in het behoud der bestaande orde van zaken belang te doen stellen en sympathie te geven voor den strijd, die daarvoor gevoerd wordt, zal dus meer steun aan het leger geven, dan bij het gemis daarvan te verwachten is, en zal zoowel indirekt als direkt zich openbaren. Goed georganiseerde gemeenten immers zullen de bescherming van het leger kunnen ontberen, en voor de veiligheid van hare personen en goederen zelve kunnen waken, gelijk zij zelve zich beheeren. Langs dien weg, zullen zij het leger zich geheel aan de bestrijding van den algemeenen vijand kunnen doen wijden, zonder dat daarvan voor nevenoogmerken iets behoeft afgezonderd te worden. De goede gezindheid der burgerij zal de gemeenten tot bronnen maken, waaruit het verdedigingsleger zijne uitgeputte middelen kan herstellen; en de vijand, die gelijke voordeelen moet missen, zal zich in 't nadeel geplaatst zien, en zoo hij ons wil verhinderen, van de hulpmiddelen der gemeente gebruik te maken, verpligt wezen ze te bezetten. Daarvan is dan het voor leelijke gevolg, dat hij zijn aktieve leger moet verzwakken.

Om deze voordeelen te bekomen voldoet het echter niet, om in de onderscheiden gemeenten de burgerij, zonder regten noch privilegie, van gouvernementswege te doen beheeren. Daardoor worden geene sympathiën opgewekt, geene nationale verpligtingen. De staat heeft op de gemeente en hare bezittingen geene wettige regten, en de zedelijke kan hij niet opwekken, want de gemeente bezit niets; wat meer is, zij bestaat niet; er is niets anders dan eene vereeniging van individuën, waarover de staat zich het regt van beheer heeft toegeëigend. Zoolang het belang der individuën beperkt blijft tot het verzorgen van de veiligheid van eigen persoon en goederen, zullen zij ook niets voor den staat over hebben, die alleen de gemeenten beheert en eigenaar is van de openbare gestichten. Daarom is ook alleen in een vereeniging van de burgers in gemeenten, die zich zelve besturen, zelve hunne lasten dragen en uitgaven bestrijden, de eigenlijke kracht van den staat.

De geschiedenis van het ontstaan der gemeenten, en de steun dien zij, in de dagen van feodaal despotisme en militair geweld aan de vorsten gaven, om aan de aanmatiging van hunne magtige vasallen perk te stellen, bewijst het overtuigend. Ook in onze dagen is de werking van den staat op de individuën zeer onbeduidend, en de invloed op de gemeenten daartegen zeer groot, indien de staat haro sympathie heeft weten te winnen. Gelijk een leger zijne kracht ontleent aan eene doeltreffende organisatie en daartoe de zamenvoeging van de individuën in kompagniën, bataillons, brigaden en divisiën is ontworpen, zoo ook kan in de organisatie der burgerij de betrekking van het individu tot den staat, zonder tusschen-ligchamen of tusschenverdeelingen, niet goed zijn. Er behooren dus besturen te bestaan, gelijk bij goed georganiseerde gemeenten gebruikelijk is, die van het volk uitgaan, die de belangen van het volk verzorgen, maar toch door wettelijke regelingen met den staat in betrekking staan.

In Indië is men ten allen tijde meer eene, tot het uiterste gedrevene, centralisatie, of liever eene regtstreeksche alleenbemoeijenis, toegedaan geweest; want wat men in Indië centralisatie noemt is meer nog de dadelijke inmenging van het gouvernement in alle aangelegenheden van bestuur en het volksbelang, dan wel eene eigentlijke leiding van onderscheidene takken van bestuur naar één doel of één levengevend beginsel.

Deze albemoeijenis maakt de zwakheid uit van den Nederlandsch Indischen staat, bij buitengewone ernstige gebeurtenissen. Werkt de centralisatie nuttig en scheppend op de verbetering en wording van zaken, zij is daartegen schadelijk en vernietigend voor het vernuft en de zelfstandigheid van de menschen. Van daar die treurige gewoonte, om alles van den staat te vorderen en niets zonder zijne hulp of medewerking te ondernemen, benevens de groote verantwoordelijkheid, die daardoor op den staat wordt overgebragt. Van daar ook die treurige neiging, om den staat voor alles aansprakelijk te maken wat geschiedt, en hem de schuld te geven van alle rampen, die geleden worden. Maar het streven moet niet alleen zijn het verbeteren van de zaken, maar ook van de menschen, hetgeen mij doet besluiten, dat het Indische regeringstelsel dringend verandering vordert.

Welke wrange vruchten de centralisatie reeds eenmaal voor Nederlandsch Indië heeft opgebragt in het noodlottige jaar 1811, leert ons wijlen de minister van koloniën J. C. BAUD,

in zijne „Opmerkingen op het verdedigingsstelsel van Nederlandsch Indië", bladzijde 33. Daar leest men: „Eene stelselmatige en met kracht georganiseerde centralisatie werd op eenmaal vernietigd en vervangen door een geïmproviseerd provinciaal zelfbestuur. De gevolgen hiervan waren, dat, reeds lang voor dat onze heerschappij voor de Britsche wapenen had moeten bukken, allerwege het gevoel van hare onmagt en van hare naderende ontbinding bestond."

Men ziet het: eene, met kracht georganiseerde centralisatie was niet bestand tegen den druk der omstandigheden, zoodra zij de besturende hand van haren stichter miste; en dit zal wel altijd het geval zijn bij die kunstige organisatiën, die geene zelfstandige werking aan de onderdeelen gunnen, en alles van éénen wil afhankelijk maken. Zij werd in 1811 vernietigd, en met haren val reeds gevoelde ieder de onmagt der Nederlandsche heerschappij en hare naderende ontbinding. Kan er wel scherper afkeuring gegeven worden van het stelsel, waaronder wij leven, en dat de beoordeelaar zelf heeft helpen opbouwen en met volharding verdedigen? En toch was de centralisatie van 1811 niet zoo omvattend als die van 1859; toen immers werkte het gezag over een minder beperkt gebied, en waren de gemeente-besturen nog in leven.

Ik moet echter, alvorens voort te gaan, de reden opgeven, die mij heeft genoopt, om deze aangelegenheid te behandelen. De bezorgdheid, waarin Europa verkeert, wegens den oorlog in Italië, en die met het sluiten van den vrede te Villafranca nog niet schijnt geweken te zijn, heeft mij veel doen denken over hetgeen in zekere gevallen zoude moeten gedaan worden, indien Nederland met een beduidende zeemogendheid in oorlog gewikkeld en Nederlandsch Indië met eene landing bedreigd werd. Toen kwam op nieuw het nadeel van het gemis van de gemeente-besturen voor den dag, met de onheilen, die dat over onze vreedzame burgerij kan uitstorten. Om den vijand, die, wetende dat hij in een beschaafd land, 't welk vele hulpmiddelen bezit, gaat oorlogen, ook zijne uitrusting daar naar zal hebben geregeld, bij zijne landing afbreuk te doen, hem het verzamelen van levensmiddelen en vervoermiddelen moeijelijk te maken en in het landwaarts indringen te belemmeren, kan niets beter uitgedacht worden dan de gewestelijke besturen, voor zoover die door lands-ambtenaren worden gevoerd, buiten werking te stellen. Tot dat einde moeten allen, die uit de staatskas bezoldigd worden, zoowel inlanders als Europeanen, zich van de landingsplaats verwijden en binnenlands trekken. Dan zal de aanraking van den vijand met de massa van het volk bemoeijelijkt worden, en zal het meerdere dagen vereischen, om zich te oriënteren, en aan zijne requisitiën van levensvoorraad, transportmiddelen, kondschappers en gidsen effekt te doen bekomen. Hij wordt aldus verscheidene dagen werkeloos aan het strand gehouden, die de verdediger beruttigen kan, om de laatste hand aan zijne maatregelen te leggen, en die hem tijd zullen geven, zijne strijdkrachten op het beslissendel punt te zamen te trekken.

Dit denkbeeld is niet nieuw. Het werd in 1811 door den maarschalk DAENDELS voorgeschreven, in de instruktie voor den brigade-chef van den generalen staf G. H. VON GÜTZLAFF, bij afwezigheid van den Gouverneur-Generaal. In de artikelen 6 en 7 leest men:

Bij de proklamatie, waarbij de kolonie zal worden verklaard in staat van beleg, zal hij gelasten aan alle hoogere en lagere kollegiën, aan alle civiele ambtenaren en gewezen militaire geëmploijeerden, om te retireren en zich steeds te bevinden drie uren achter de armée enz.

Bij eene landing van den vijand zal hij de hooge regering almede aanschrijven, zich naar Buitenzorg en vervolgens, zoo noodig, dieper landwaarts te begeven, blijvende altoos ten minste dertig palen achter het korps troepen en zorgende voor de vivres *).

Indien deze maatregel ook al niet geëigend ware, om den vijand afbreuk te doen, toch zal ieder beamen, dat bij noodig is voor de veiligheid van onze landsdienaren. Zonder hunne verwijdering zouden zij den vijand in handen vallen en zich aan zijnen wil moeten onderwerpen, en blootgesteld worden, om den vijand te dienen, dat is: zich schuldig te maken aan verraad of in krijgsgevangenschap te worden gehouden.

De verwijdering van al de Europesche en inlandsche ambtenaren van de met landing bedreigde punten is dus een onvermijdelijke maatregel, niet alleen geboden, om den vijand afbreuk te doen, maar ook uit zelfbehoud. Maar de uitvoering van dien maatregel is bedenkelijk door het gemis van gemeente-besturen, vooral in de groote middenpunten van Europesche vereeniging, zooals Batavia, Samarang, Soerabaija. De verwijdering toch van de ambtenaren van het plaatselijk bestuur laat de gemeenten zonder beheer, zonder policie, zonder bescherming, zonder veiligheid, zonder inkomsten om daarin te voorzien. Zij laat de gemeenten in een chaos van verwarring en regeringloosheid, die het leven, de eer en de bezittingen der ingezetenen ter diskretie stellen van eenige bandelooze kwaadwilligen of gewetenlooze bedienden.

Hoe ontmoedigend de afwezigheid van publieken geest of lust tot vereeniging op onze medeburgers in Indië werkt, kan afgeleid worden uit eene onlangs plaats gehad hebbende gebeurtenis, de moord namelijk der mijngeëmploijeerden te Banjoeirang in het rijk van Bandjermasin. Met een weinig meer energie en het nemen van geschikte maatregelen, zouden de offers van dien moord zich hebben kunnen verdedigen, of allerminst hun leven duur hebben kunnen verkoopen. Dit zoude gewis een „trapper-gezin" in Noord-Amerika gedaan hebben; maar eene énergie van dien aard is bij onze medeburgers in Indië niet te vinden. Zij zijn gewoon, op het Gouvernement te steunen, en wanneer die steun faalt, gaan zij te gronde, door gemis aan zelfvertrouwen en aan de gewoonte zich te helpen. Indien hierin een verwijt gelegen is, het kan noch onze mebeburgers, noch de regering treffen, maar wel het gebrekkige stelsel dat ons beheerscht.

Maar het is niet alleen de veiligheid der personen en goederen van onze medeburgers, die door de verwijdering der ambtenaren en de ontbinding van het plaatselijke bestuur in gevaar zullen worden gebragt, het kwaad zal dieper grijpen en ook naar buiten gevoeld, en op vele volgende geslachten overgebragt worden; het zal de teederste belangen van de Europesche maatschappij benadeelen. Ik heb hier het oog op de funktiën van ambtenaar van den burgelijken stand, die door landsdienaren worden waargenomen, en op de bewaring van de daartoe betrekkelijke akten, die niet het eigendom van de gemeente maar van het Gouvernement zijn, even als meer andere dokumenten, zooals die van eigendom van vastigheden, van hypotheek enz., en die daardoor regtens buiten den waarborg van het private eigendom zijn gesteld. Zij kunnen, in handen van een medoogenloozen vijand, middelen van roof en bedreiging worden.

Deze gevaren, die de gemeente bedreigen, hebben het advies van het militair departement geleid, ter gelegenheid van zijn voorstel tot opheffing van de schutterijen. Dat de schutterij voor een groot gedeelte is zamengesteld uit landsdienaren draagt van zelf de kiemen van ontbinding bij zich. Maar buitendien wilde men de rampen van den oorlog zoo min mogelijk op onze medeburgers doen drukken, en om die reden de schutterij niet aan de krijgsoperatien, noch binnen hare gemeenten, doen deelnemen. Het moderne volkenregt heeft met opzet een strenge grens getrokken tusschen de vreedzame burgers en de openbare strijdmagt, terwijl ten allen tijde de burgers, die aan den strijd deel nemen, zonder tot het leger te behooren, als oproerlingen behandeld worden *).

Wanneer dit ook al niet toepasselijk is op schutters, wettig onder de wapenen geroepen, men zal toch moeten toegeven, dat die schutters niet buiten de gemeente kunnen geroepen worden, om krijgsdienst te doen, op gevaar van de vrouwen en kinderen zonder eenige bescherming te laten, noch verpligt kunnen worden, door hunne opene voorsteden te verdedigen, ze aan plundering prijs te geven. De bevoegdheid des vijands, om de gewapende schutters als krijgsgevangenen te beschouwen en ze buiten 's lands te zenden, zoude alleen reeds een groot onheil voor de burgers zijn. Geheel in verband met deze omstandigheden was het voorstel, om de schutterij slechts te doen zijn eene rustende burgerwacht, strekkende om voor de eigene veiligheid van personen en goederen bij eventuële onlusten te kunnen zorgen.

Eene gemeente, welke haar eigen bestuur en policie, hare eigene inkomsten en eene burgerwacht heeft, kan met goed gevolg aan hare eigene krachten worden overgelaten, en behoeft voor geen inwendig molest te vreezen. Zij beschermt zich zelve tegen onwettige handelingen en heeft volkomen het regt, om geweld te keeren, zelfs tegen vijandelijke strooperijen. Maar nadert de vijand met overmagt, dan opent zij hem hare poorten, en gehoorzaamt den nieuwen meester, zoo lang hij feitelijk de magt heeft om te bevelen, maar zij behoeft daarom niets te doen, dat naar afval gelijkt, en keert zich weder tegen de vijandelijke partij zoodra deze haar verlaat, echter zonder tegen den vijand regtstreeksche vijandelijkheden te plegen. In één woord, zij blijft, gedurende de buitengewone omstandigheden, hetgeen zij vóór die omstandigheden was, een ligchaam, dat aan zelfbestuur gewoon is, en dat met al de voorzigtigheid handelen kan, welke zijne sympathie of zijne belangen hem ingeven. Is de sympathie niet groot, er is dan toch een bestuur, dat voor zijne handelingen verantwoordelijk is, en niet openlijk tot afval kan overgaan, terwijl eene gemeente zonder bestuur dit wél doen kan, en zelfs verpligt wordt om zich in de armen van den aanvaller te werpen, ten einde van hem de bescherming te erlangen, die zij van het landsbestuur niet langer konde bekomen.

Eene gemeente zonder bestuur is iets onbestaanbaars en stelt de burgers, de vrouwen en kinderen der militairen, die zij niet met het hoofdkwartier kunnen doen medereizen en dus laten moeten waar zij zijn, in groot gevaar, en dringt hen tot onwillekeurigen afval, en verpligt hen, zoo niet om met den vijand te heulen, dan toch om bescherming bij hem te zoeken en hem daarvoor wederdiensten te bewijzen.

Het zoude niet moeijelijk vallen, meerdere voorbeelden aantehalen, om het nadeel van het gemis van goed georganiseerde gemeenten te doen uitkomen, maar de gegevens zijn mijns inziens reeds voldoende, om de andere er uit afteleiden. Ik bepaal mij daarom kortheidshalve bij deze.

Ik voeg er bij, dat het mij in alle opzigten voorkomt, dat de exceptionele toestand, waarin zoo vele takken van algemeen en binnenlandsch bestuur en financiëel beheer geplaatst zijn, eene ernstige hinderpaal zal wezen, om in de uren van gevaar die énergie en volharding te ontwikkelen, die anders mogelijk waren in een land, aan hulpmiddelen zoo rijk en talrijk in bevolking, wanneer het regerings-beleid ingerigt is, volgens de behoefte van den tijd en de leer der wetenschap en ondervinding.

(*Wordt vervolgd*)

*) Zie: *Handelingen en geschriften van het Indisch genootschap* I, bl. 192.

*) JOMINI, *Histoire critique et militaire des campagnes de la revolution, Guerre d'Italie,* I. bl. 72.

SCHEEPSBERIGTEN

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Naar.*
Julij.	31	Nederl. Ind.	Krabbe.	Mardam.	Bezoekie.
„	—	„	Hing Goan.	Intje Aloewie.	Balie.

In lading en ter reede liggende Schepen te Soerabaya.

VLAG.	BENAM.	NAMEN DER SCHEPEN.	LASTEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Z. M.	Korvet	Juno.	.....	Kapt. t/z. J. J. v. d. Moore.	Wachtschip.	...
„	Stooms.	Balie.	.....	Luit. „ 1 kl. v. d. Meulen.	...	...
„	„	Gedeh.	.....	Kapt. Luit. t/z. Jonkhr. J. W. F. van Raders.	...	...
„	„	Het Loo.	.....	„ L. v. Velden Erdbrink.	...	...
„	„	Madura.	.....	Luit. 1 kl. J. J. A. D. Phafx.	...	...
Gouvernements	Stoomer	Hertog Bernhard.	.....	Stolte.	...	...
„	„	Draak.	.....	A. Smit.	...	...
„	Stoomb.	Java.	.....	H. F. Bernoster.	...	...
Nederlandsche	Bark	P. Schoenmakers.	371	J. J. van Varelen.	...	Fraser Eaton & Co.
„	„	Colombine.	301	C. A. Malbranc.	...	id.
„	„	Ottolina.	377	A. Eleman.	...	id.
Nederl. Ind.	Stooms.	Batavia.	120	A. Guijot.	In Reparatie.	W. Cores de Vreis.
Nederlandsche	Bark	Nooch.	.....	G. Wieriks.	...	...
„	„	Gebr. Houtman.	259	G. C. H. Wilhof.	...	Mathieu Ebbs Ruijs & Co.
„	Schip	Aeolus.	447	G. Jontsen.	...	P. Karvel & Co.
„	Bark	Maria Adolfina.	347	,. Blom.	...	id.
„	„	Merkator.	214	H. v. d. Wouden.	...	J. F. van Leeuwen & Co.
„	„	Cornelia.	410	J. H. Witt.	...	Schimmelpennick & Co.
„	„	Ferdinand & Louis.	269	D. E. Molting.	...	id.
„	„	Elise Susanne.	294	L. E. Grefhuis.	...	id.
„	„	J. C. Schotel.	324	J. de Groot	...	B. Kopersmit & Co.
„	„	Burgem. v. Reenen.	276	A. H. v. Zwaneveld.	...	id.
Nederl. Ind.	Schoen.	Alosmanie.	326	Sech Abd. Rachm. Basaid.	Gezonken.	Hill Broekman & Co.
Engelsche	Bark	Launceston.	163½	H. Haijes.	Te Koop.	...
Nederl. Ind.	Schoen.	Komeij.	58	Said Mooksin Alhabassij.	Samarang.	...
„	Bark	Almakmoen.	169	Hadjie Anip. Hassan.	...	Said Alie Alhabassij.
„	„	Vrijhandel.	185	Said Alie Alhabassij.	...	...
„	„	Riugil Haer.	.....	Sech Moht. bin Osman.	...	...
„	Schoen.	Atiat Toolbarie.	67	Said Moht. b S. Segaf.	...	...
„	....	Ardjeeno.	.....	Saridjo.	...	...
„	Bark	Abool Haer.	106	Sech Abd. Ba-asin.	...	...
„	Schoener	Hoog Goan.	19	Pa Aloewie.	...	...
„	Schip	Hing Thaij.	25	Bakar.	...	...
„	Schoener	Ing Bie.	64	Oei Hok Kin.	...	...
„	„	Yoeserin.	41	S id Hoes. Alijdrcos.	...	...
„	„	Kaaphoorn.	251	.. J. D k.	...	F. Ten Brinck & Co.
„	„	Bella.	13	Pa Sakie.	...	...
„	Kotter	Madmira.	23	Maimin.	...	...
„	Bark	Almook Tassam.	89	S. Al. Albabassij.	...	...
„	„	A nce .	112	Said moht. b. Hoesin.	...	...
„	Schoen.	Atiatoel Barie.	67	S. M. bin S. Segaf.	...	...
„	„	Koenteolmaas.	39	Tjeng Tjong Poek.	...	...

Aan- en Uitvoer te Soerabaya van den 31sten Julij 1862.

AANVOER.

Van Poeloo Laut per de N. I. schoener *Atiatiel Barie*, gez. SAID MOHAMAT BIN SALIM SEGAF.

100 tonnen steenolen Mc. LENNAN & Co.

40 pic. rotting, 30 pic. tingiebasten en 1500 kl. kadjang-matten, GEZAGVOERDER.

UITVOER.

Naar Nederland via Batavia en Padang per het Ned. Ind. schip *Paul en Johan*, gez. KOOIJ.

400 pic. tin, FRASER EATON & Co.

4½ pic. kapok, KARTHAUS & MELCHERS.

Naar Nederland via Batavia en Padang per het Ned. Ind. schip *Noach*, gez. P. WIERIKS.

2 kn. blik, Mc. LENNAN & Co.

184 pk. koffij zakken, B. J. VAN ECK & Co.

Naar Balie per het N. I. schip *Hinggoan*, gez. INTJEEK ALOEI.

62½ pic. suiker, 95 pic. swd. ijzer, 1500 ps. banj. matten, 800 ps. jav. stroomatten, 2200 ps. banj. matten, *f* 7500 aan zilvermunt en 4 kn. Batavia geb. slendangs, TAN BINDJANG.

MARKTPRIJZEN.

SUIKER No. 16 *f* 14½.
ROTTING per pic. *f* 8/9.
WISSELKOERS *f* 99½.

PROTESTANTSCHE EEREDIENST

Zondag den 3den Augustus 1862.

's morgens te half negen ure.

Ds. MOUNIER.

DOOPSBEDIENING.

Maandag den 4den Augustus 1862.

's Avonds te half zeven ure.

ZENDINGS-BIDSTOND.

Nederduitsch en Maleisch

ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST.

Zondag den 3den Augustus 1862.

De Eerste H. Dienst te 7 ure.

De Hoogmis te 8½ ure.

Het Lof 's avonds te 6½ ure.

Voor ieder in dit blad voorkomend artikel, hetwelk van geene onderteekening is voorzien, stelt de Redactie zich verantwoordelijk zoolang door haar geen ander schrijver wordt opgegeven.

GEDRUKT BIJ LE ROY & CO TE SOERABAYA.